

Η Κρήτη Οδηγεί τη Βιώσιμη Ξενοδοχία Το Μέλλον της Διαχείρισης Αποβλήτων στον Τουρισμό

Σε μια εποχή που η βιωσιμότητα αναδεικνύεται σε κεντρικό πυλώνα για κάθε επιχειρηματική δραστηριότητα, ο ελληνικός τουρισμός, και ιδίως ο ξενοδοχειακός κλάδος, βρίσκεται μπροστά σε μια μεγάλη πρόκληση αλλά και μια μοναδική ευκαιρία. Η Κρήτη, με τους πρωτοπόρους ξενοδόχους της, δείχνει για άλλη μια φορά τον δρόμο, αναδεικνύοντας πρακτικές λύσεις που μπορούν να μεταμορφώσουν ριζικά τον τρόπο διαχείρισης των αποβλήτων.

Στο επίκεντρο αυτής της επανάστασης βρίσκεται η **ReHORECA Sustainability System**, ένα σύστημα που γεννήθηκε από την πολυετή εμπειρία στη διαχείριση αποβλήτων και την ανάγκη για αποτελεσματικότερες, οικονομικά βιώσιμες και περιβαλλοντικά υπεύθυνες πρακτικές. Πώς προέκυψε όμως αυτή η καινοτόμος ιδέα; Ποια είναι τα πλεονεκτήματα του μοντέλου της **ReHORECA** σε σχέση με την παραδοσιακή διαχείριση των δήμων; Και ποιες είναι οι προοπτικές για την καθιέρωση ενός νέου, πιο βιώσιμου μέλλοντος για τον ελληνικό τουρισμό;

Σε μια αποκλειστική συνέντευξη, ο πρωτεργάτης κύριος **Φώτης Κοκοτός**, μας ξεναγεί στον κόσμο της κυκλικής οικονομίας, εξηγώντας πώς η συστηματική διαλογή στην πηγή, η διευρυμένη ευθύνη του παραγωγού και η εφαρμογή του μοντέλου «Πληρώνω όσο Πετάω» (ΠοΠ) μπορούν να οδηγήσουν σε εντυπωσιακά αποτελέσματα – τόσο για το περιβάλλον, όσο και για την οικονομική βιωσιμότητα των ξενοδοχειακών μονάδων. Θα μάθουμε επίσης ποιοι μεγάλοι ξενοδοχειακοί όμιλοι έχουν ήδη αγκαλιάσει αυτή την πρωτοβουλία, ποιες είναι οι προϋποθέσεις για τη συμμετοχή νέων μελών, και πώς διασφαλίζεται η δέσμευση όλων των εμπλεκόμενων, από το προσωπικό καθαριότητας μέχρι τη διοίκηση, σε αυτή τη συλλογική προσπάθεια.

Φώτης Κοκοτός
Μηχανικός Περιβάλλοντος,
Πρόεδρος της Αστικής Μη-Κερδοσκοπικής Εταιρείας
ReHORECA Sustainability System,
Αναπληρωτής Γενικός Γραμματέας του Συνδέσμου
Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων (ΣΕΤΕ).

Πώς προέκυψε η ιδέα για τη δημιουργία του **ReHORECA Sustainability System**;

Με τη διαχείριση στερεών αποβλήτων στα ξενοδοχεία ασχολούμαι εδώ και πάνω από 20 χρόνια, όντας Μηχανικός Περιβάλλοντος. Ανέκαθεν, λοιπόν, έβλεπα ότι υπάρχουν οικονομίες κλίμακας: όταν παράγεις πολλά απόβλητα μπορείς να οργανώσεις συστήματα διαχείρισης πολύ αποτελεσματικότερα από ότι, π.χ., κατ' οίκον. Τα ξενοδοχεία είμαστε μεγάλοι παραγωγοί κι επιπλέον διαθέτουμε και πολύ ανθρώπινο δυναμικό, το οποίο εκπαιδεύουμε κάθε χρόνο, σχεδόν από την αρχή. Έχουμε, δηλαδή, τη δυνατότητα να πάμε πολύ πιο γρήγορα και πολύ πιο μπροστά από την υπόλοιπη κοινωνία, και να εφαρμόσουμε τις παγκοσμίως βέλτιστες πρακτικές. Εφαρμόσαμε, λοιπόν, ένα σύστημα Διαλογής στην Πηγή για σωρεία απορριμμάτων, όπως κάνουν οι πλέον προηγμένες χώρες του κόσμου.

Το 2015 κατέστη υποχρεωτική για τα ξενοδοχεία η υποβολή δήλωσης παραγωγού αποβλήτων στο Ηλεκτρονικό Μητρώο Αποβλήτων (ΗΜΑ) του Υπουργείου Περιβάλλοντος, κι έτσι έπρεπε να μετράμε ξεχωριστά κάθε ένα από τα ρεύματα υλικών που διαλέγαμε: τα διάφορα είδη πλαστικών, τα μέταλλα, το γυαλί, το χαρτόνι, τα τηγανέλαια, τις μπα-

ταρίες, τους λαμπτήρες, τις ηλεκτρικές συσκευές, τα κηपाία, τα οικοδομικά, και άλλα. Τότε ήταν που είδα εν τοις πράγμασι, με στοιχεία, την τεράστια μείωση στα προς ταφή απόβλητα που δίνανε στον Δήμο και μου μπήκε για πρώτη φορά η ιδέα της μείωσης των δημοτικών τελών καθαριότητας που πληρώνουμε, καθώς αυτά τα τέλη είναι -υποτίθεται- 100% ανταποδοτικά και πρέπει να καλύπτουν μόνον τις δαπάνες για την αποκομιδή απορριμμάτων. Αφού δεν παράγουμε, σκέφτηκα, γιατί να πληρώνουμε;

Το 2020 προσέγγισα το Υπουργείο Τουρισμού και προσπάθησα να τους πείσω να μεσολαβήσουν στο Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης για να διασυνδεθεί η βάση δεδομένων του ΗΜΑ με τη βάση του Υπουργείου Εσωτερικών για τα δημοτικά τέλη, και να πιστώνονται έναντι των τελών οι ποσότητες των αποβλήτων που δηλώνονται (αυτό λέγεται τεχνικά «κερδίζω όσο διαλέγω»). Ήταν κάτι που ήδη προβλέπονταν σε Ευρωπαϊκές Οδηγίες, οι οποίες τότε δεν είχαν περάσει ακόμη στο Ελληνικό Δίκαιο. Αυτό συνέβη γρήγορα, όμως, το 2021 με τον νόμο 4819, ο οποίος και επέφερε δύο πολύ σημαντικές τομές: αφενός επέβαλλε στους Δήμους την εφαρμογή συστήματος «πληρώνω όσο πετάω» (ή «κερδίζω όσο διαλέγω») για τα ξενοδοχεία άνω των 100

κλινών, με προθεσμία την 1/1/2023, κι αφετέρου κατέστησε υποχρεωτική την αυτοδιαχείριση βιοαποβλήτων στα ξενοδοχεία αυτά από την 1/1/2022. Αμέσως αρχίσαμε εμείς να συνεργαζόμαστε με την Βιοενεργειακή Κρήτης στο Ηράκλειο, η οποία παραλάμβανε αυτά τα απόβλητα με δικά της μέσα και τα μετέτρεπε σε βιοαέριο, με το οποίο στη συνέχεια παρήγαγε ηλεκτρική ενέργεια. Πολλά άλλα ξενοδοχεία το έκαναν επίσης, αλλά όχι όλα.

Το 2024, έχοντας φτάσει να ξεδιαλέγουμε 23 διαφορετικά ρεύματα αποβλήτων στα ξενοδοχεία μας, κι έχοντας αντιστοίχως βρει εξωτερικούς συνεργάτες που τα παραλαμβάνουν για ανακύκλωση, τελείως ανεξάρτητα του Δήμου, αποφάσισα να προσεγγίσω τον Δήμο Αγ. Νικολάου για την εφαρμογή του «πληρώνω όσο πετάω» (ΠοΠ) στα δημοτικά τέλη. Όντας στο ΔΣ της τοπικής Ένωσης Ξενοδόχων, κινηθήκαμε από κοινού και αναθέσαμε την εκπόνηση της σχετικής μελέτης στην εταιρεία TreSUS, η οποία είχε μεγάλη εμπειρία στο αντικείμενο και με την οποία είχα συνεργαστεί ήδη για τα δικά μας ξενοδοχεία. Προφανώς και ήταν υποχρέωση του Δήμου να το κάνει, εκ του Νόμου, αλλά γνωρίζαμε πως αυτό δεν πρόκειται να συνέβαινε, και έτσι το πήραμε πάνω μας.

Δυστυχώς, ο Δήμος Αγ. Νικολάου δεν ανταποκρίθηκε, αλλά η TreSUS προσέγγισε σχετικά τον Δήμο Χερσονήσου, ο οποίος το δέχθηκε με ενθουσιασμό. Κι έτσι κινηθήκαμε πλέον από κοινού με την Ένωση Ξενοδόχων Ηρακλείου και τον πρόεδρό της Νίκο Χαλκιαδάκη, για να αναθέσουμε στην TreSUS τη μελέτη εφαρμογής του «πληρώνω όσο πετάω» στα ξενοδοχεία του Δήμου Χερσονήσου. Για την εφαρμογή του ΠοΠ κατέστη απαραίτητη η δημιουργία ενός φορέα που θα αντικαθιστούσε τον Δήμο στο έργο της αποκομιδής, αλλά και που θα

πιστοποιούσε τις ποσότητες αποβλήτων που εκτρέπονταν. Αυτός ο φορέας είναι τώρα η ReHORECA Sustainability System. Και γιατί «System», μπορεί να ρωτήσετε; Αυτό πρέπει να το εξηγήσω διεξοδικότερα.

Ενώ γίνονταν τα παραπάνω, ο γενικός γραμματέας αποβλήτων του Υπουργείου Περιβάλλοντος δήλωσε στα ΜΜΕ ότι σκοπός του ήταν να επεκτείνει την έννοια της «διευρυμένης ευθύνης του παραγωγού» και στις επιχειρήσεις HORECA, ειδικά για τα βιοαπόβλητα. Αυτή η νομική έννοια της διευρυμένης ευθύνης σημαίνει πως κάθε μεγάλος παραγωγός είναι προσωπικά υπεύθυνος για τα απόβλητα που παράγονται όταν καταναλώνονται τα προϊόντα του, και πρέπει να μεριμνήσει με δικά του έξοδα ώστε αυτά να τύχουν εναλλακτικής διαχείρισης και να εκτραπούν από ταφή. Για την περίπτωση των επιχειρήσεων HORECA, αυτά είναι τα τροφικά απόβλητα.

Ειδικά για τους μεγάλους παραγωγούς που υπέχουν διευρυμένης ευθύνης, ο νόμος προβλέπει τη δημιουργία Συλλογικών Συστημάτων Εναλλακτικής Διαχείρισης (ΣΣΕΔ) από τους ίδιους. Ένα τέτοιο ΣΣΕΔ είναι ο μπλε κάδος ανακύκλωσης, αλλά υπάρχουν και πολλά άλλα: για τα οχήματα και τα ελαστικά τους, τα ορυκτέλαια, τα οικοδομικά, τις μπαταρίες, τις ηλεκτρικές συσκευές, και ούτω καθεξής. Τα πιο πρόσφατα ΣΣΕΔ είναι για τα φυτοφάρμακα και για τα φωτοβολταϊκά, ενώ σύντομα θα εγκριθούν και τα ΣΣΕΔ για τα αποτσίγαρα και τα αγροτικά πλαστικά. Ο νομοθέτης, λοιπόν, ετοιμαζόταν να καταστήσει υποχρεωτική για τις επιχειρήσεις HORECA τη δημιουργία ενός ΣΣΕΔ για τα βιοαπόβλητα. Αυτό το Σύστημα θα είναι η ReHORECA, λοιπόν.

Ποια είναι τα βασικά πλεονεκτήματα αυτού του μοντέλου έναντι της παραδοσιακής διαχεί-

ρισης από τους δήμους;

Οι Δήμοι λειτουργούν με την λογική του κάδου στον δρόμο. Ένας πράσινος για τα σύμμεικτα, ένας μπλε για τις συσκευασίες, ίσως ένας καφέ για τα τροφικά, και ίσως κι ένας γαλάζιος για το γυαλί. Μέχρι εκεί. Εμείς, όμως, έχουμε διαχωρισμό σε κάθε τμήμα, σε κάθε εστιατόριο, κάθε λινθοθήκη, κάθε κουζίνα και κάθε γραφείο. Από τη στιγμή που γίνεται διαλογή στην πηγή, και σε πάνω από 20 ρεύματα, τι νόημα έχει να συμπτυχθούν ξανά στους 2 ή 3 ή άντε 4 κάδους του Δήμου; Και ειδικά για τα βιοαπόβλητα, το να βγάλεις κατακαλόκαιρο έναν καφέ κάδο στον δρόμο είναι εγκληματικό. Μόλυνση και δυσωδία μόνο. Εμείς τα κρατάμε σε ψυγεία, φυσικά!

Επιπλέον, οι μονάδες επεξεργασίας των βιοαποβλήτων (MEBA) που έχουν κατασκευαστεί με σημαντικούς εθνικούς και ευρωπαϊκούς πόρους είναι σε μεγάλο βαθμό ανενεργές, καθώς δεν κατέστη δυνατό να λειτουργήσει ο καφέ κάδος στους δρόμους, για τους λόγους που προανέφερα. Προ ημερών η ReHORECA ξεκίνησε να παραδίδει φορτία βιοαποβλήτων στη MEBA του Δήμου Αρχανών-Αστερουσίων, η οποία δεν είχε λειτουργήσει για 2,5 χρόνια από την ολοκλήρωσή της και κινδύνευε με ποινές από την Ε.Ε. Τέτοιες μονάδες έχουν χωροθετηθεί σε πολλούς άλλους δήμους, και θα αντιμετωπίσουν το ίδιο ακριβώς πρόβλημα έλλειψης πρώτης ύλης. Το κενό αυτό έρχεται να καλύψει η ReHORECA.

Σκεπτόμενοι ευρύτερα, όμως, για όλα τα ρεύματα αποβλήτων κι όχι μόνον για τα βιολογικής προέλευσης, η ύπαρξη των ΣΣΕΔ έχει σε μεγάλο βαθμό υποκαταστήσει το έργο των Δήμων. Μιλάμε για δεκάδες ρεύματα υλικών που ανακυκλώνονται ιδιωτικώς, σε εργοστάσια που τα θεωρούν πρώτη ύλη και όχι «σκουπίδια» (μια λέξη που εμείς δεν χρησιμοποιούμε ποτέ!). Τα ελάχιστα υπολείμματα

που μένουν μετά τη διαλογή στην πηγή, που στα ξενοδοχεία δεν είναι ούτε 5%, δεν χρειάζεται καν να θάβονται. Διότι, τι είναι αυτά; Είναι τα μολυσμένα. Και μπορούν να τύχουν υγειονομικής διαχείρισης, όπως τα ιατρικά απόβλητα. Καταργούνται οι ΧΥΤΑ, καταργούνται και οι ΧΥΤΥ (Χώροι Υγειονομικής Ταφής Υπολειμμάτων), καθίστανται αχρείαστα τα εργοστάσια καύσης. Το δικό μας μοντέλο κάνει πράξη την Κυκλική Οικονομία.

Θα μπορούσατε να μας εξηγήσετε πώς ακριβώς λειτουργεί στην πράξη και ποια είναι τα αναμενόμενα οφέλη, τόσο περιβαλλοντικά όσο και οικονομικά, για τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις στο μοντέλο «Πληρώνω όσο πετάω»;

Όλα τα Συλλογικά Συστήματα Εναλλακτικής Διαχείρισης λειτουργούν με το υφιστάμενο νομικό πλαίσιο, το οποίο και καθορίζει πως οι πόροι τους θα είναι οι συνδρομές των υπόχρεων παραγωγών αποβλήτων. Κάθε επιχείρηση HORECA, λοιπόν, που θα υποχρεωθεί από τον νομοθέτη να συμβληθεί με το ΣΣΕΔ βιοαποβλήτων, θα πληρώνει συνδρομή. Αυτό είναι που εφαρμόζουμε ήδη εμείς οι ιδρυτές του. Τα ξενοδοχεία πληρώνουν με βάση τις διανυκτερεύσεις, σε αυτή τη φάση, αλλά αυτό μπορεί να αλλάξει και να γίνει με βάση τα γεύματα ή και αλλιώς. Αυτό θα το δούμε στη διαβούλευση του σχετικού νόμου.

Από τη στιγμή που τα ξενοδοχεία μπαίνουν στο Σύστημα, η ReHORECA φροντίζει με επιτόπιο έλεγχο / αυτοψία να καταγράψει την παρούσα κατάσταση στην κάθε επιχείρηση και να εκπονήσει μια τεχνική έκθεση με συγκεκριμένες προτάσεις, τόσο για την αγορά κατάλληλου εξοπλισμού όσο και για την εκπαίδευση του προσωπικού. Το πρώτο μεγάλο όφελος για το ξενοδοχείο είναι η ένταξή του σε ένα έτοιμο σύστημα, με σημαντική τεχνογνωσία και οι-

κονομίες κλίμακος.

Το δεύτερο όφελος είναι η ένταξη του ξενοδοχείου στο σύστημα «πληρώνω όσο πετάω» για τα δημοτικά τέλη, στους Δήμους εκείνους που έχουν εφαρμόσει την νομική τους υποχρέωση αυτή. Για την ώρα, ο μόνος τέτοιος Δήμος στην Ελλάδα είναι ο Χερσονήσου. Τα ξενοδοχεία που βρίσκονται εκεί, λοιπόν, θα δουν σημαντική μείωση (έως και 67%) των δημοτικών τελών τους.

Και το τρίτο όφελος είναι η πιστοποίηση των βέλτιστων πρακτικών τους: η ReHORECA κάνει τις μετρήσεις, τηρεί τα αρχεία, πιστοποιεί τις ποσότητες για την επιστροφή δημοτικών τελών, και βοηθάει τα ξενοδοχεία να επιδείξουν τις επιτυχίες τους αυτές στην παγκόσμια αγορά, λαμβάνοντας τις κορυφαίες διακρίσεις.

Ποια ξενοδοχεία ή όμιλοι συμμετέχουν αυτή τη στιγμή στο ReHORECA Sustainability System και ποιες είναι οι προϋποθέσεις για τη συμμετοχή νέων μελών; Υπάρχει ενδιαφέρον και από άλλες περιοχές της Ελλάδας;

Η ReHORECA Sustainability System είναι μια αστική μη-κερδοσκοπική εταιρεία (ΑΜΚΕ) της οποίας εταίροι είναι εννέα ξενοδοχειακοί όμιλοι, εκπροσωπούμενοι από τους (αλφαβητικά): Δημήτρη Δάιο, Φώτη Κοκοτό, Ανδρέα Μεταξά, Σταύρο Μήτση, Λευτέρη Παπακαλιάτη, Αγάπη Σμπώκου, Γιώργο Σπανό, Γιώργο Τρυπάκη, και Νίκο Χαλκιαδάκη. Οι όμιλοι αυτοί κατέχουν συνολικά 25 ξενοδοχεία που συμμετέχουν στο Σύστημα σήμερα, αλλά και άλλα ξενοδοχεία, σε άλλους προορισμούς, όπου θα επεκταθεί σύντομα η εταιρεία.

Σε αυτό το αρχικό στάδιο, τα ξενοδοχεία που συμμετέχουν είναι εκείνα που έχουν ήδη, από μόνα τους, προετοιμάσει το έδαφος κι έχουν εφαρμόσει κάποιες πρακτικές διαλογής αποβλήτων, έχουν περιβαλλοντική συνείδηση και κατανοούν την ανάγκη για πλήρη συμμόρφωση του κλάδου με τις επιταγές του Νόμου. Βεβαίως, όταν η συνδρομή στο Σύστημα καταστεί υποχρεωτική, τότε θα αντιμετωπίσουμε και πιο δύσκολες καταστάσεις, όπου η εταιρεία θα χρειαστεί να τα διδάξει όλα αυτά από το μηδέν. Έχοντας όμως την εμπειρία, θα είμαστε πολύ καλύτερα προετοιμασμένοι.

Ενώ ξεκινήσαμε με επιχειρήσεις στους Δήμους Χερσονήσου και Αγίου Νικολάου, έχουμε ήδη κάνει επαφές με τους Δήμους Ρεθύμνου και Ιεράπετρας, αλλά και με τον Δήμο Κω και τον Δήμο Σαρωνικού. Επιπλέον, έχουμε κάνει εκτενείς συζητήσεις με τις ενώσεις ξενοδόχων Ρόδου και Αθηνών. Ξαναλέω πως ο ρόλος του Δήμου στο εγχείρημα είναι κομ-

βικός, όχι μόνον για το πληρώνω-όσο-πετάω αλλά και για τις μονάδες επεξεργασίας βιοαποβλήτων, αν έχουν.

Τέλος, ο νομοθέτης έχει εκδηλώσει με σαφήνεια την πρόθεσή του να είναι ένα και ενιαίο για όλη την επικράτεια το ΣΣΕΔ των βιοαποβλήτων, οπότε θα χρειαστεί να έχουμε ήδη εφαρμόσει το Σύστημα σε μερικούς Δήμους, να έχουμε δει τα προβλήματα, να έχουμε τρέξει τις διαδικασίες, και να είμαστε καθ' όλα έτοιμοι όταν περάσει ο σχετικός νόμος. Για τα ξενοδοχεία δεν ανησυχώ τόσο, καθώς θεωρώ πως οι ιδιώτες θα προσαρμοστούν πολύ πιο γρήγορα στις νέες συνθήκες.

Πώς διασφαλίζετε ότι όλοι οι εργαζόμενοι, από το προσωπικό καθαριότητας μέχρι τη διοίκηση, είναι ενήμεροι και δεσμευμένοι στις διαδικασίες της βιώσιμης διαχείρισης;

Όπως σας είπα, κάνω αυτή τη δουλειά πάνω από 20 χρόνια. Έχω εκτενή προσωπικά βιώματα από την εφαρμογή του συστήματος διαλογής στην πηγή. Και μπορώ να σας πω ότι τις αντιστάσεις τις αντιμετωπίζω περισσότερο στο επίπεδο της διοίκησης παρά στο προσωπικό των τμημάτων της επιχείρησης. Οι παλιές γενιές δεν έχουν περιβαλλοντική συνείδηση, ως επί το πλείστον, δεν θέλουν να ξοδέψουν λεφτά για την περιβαλλοντική διαχείριση, είναι συντηρητικές και ανεπίδεκτες αλλαγής στις συνήθειές τους. Στα τμήματα είναι πολύ πιο συνηθισμένοι στο να συμμετέχουν σε σεμινάρια, να μαθαίνουν τις διαδικασίες μιας επιχείρησης, να εκπαιδεύονται σε νέες πρακτικές, να βελτιώνονται συνεχώς. Ναι, σίγουρα θα χρειαστεί κι εκεί αγώνας, συνεχής εποπτεία, διορθωτικές κινήσεις, επανεκπαίδευση, κίνητρα και αντκίνητρα. Αλλά αυτή είναι η δουλειά μας. Το να πείσεις έναν επιχειρηματία παλαιάς σχολής να ξοδέψει λεφτά για το περιβάλλον είναι τάξης μεγέθους δυσκολότερο.

Εγώ, προσωπικά, έχω παραδώσει εκατοντάδες σεμινάρια στο προσωπικό, όλη τη σεζόν, από τους μόνιμους και τους εποχικούς έως του μαθητές, τους εξωτερικούς συνεργάτες, ακόμη και τους πελάτες και τα τοπικά σχολεία. Να φανταστείτε, κάνουμε διαλογή στην πηγή ακόμη και στα εργοτάξια, με δέκα ρεύματα. Εκεί να δείτε δυσκολία εκπαίδευσης, με τα συνεργεία! Όμως, έχω ξοδέψει χρόνια, κυριολεκτικά, να προσπαθήσω να πείσω την παλιά γενιά και τους υψηλόβαθμους για την ανάγκη να επενδύσουμε σε κέντρα ανακύκλωσης για τους πελάτες, σε ψυγεία αποβλήτων, σε πρέσες δεματοποίησης, σε κάμερες, καθώς και σε εξειδικευμένο προσωπικό για την περιβαλλοντική διαχείριση. Ο αγώνας για το περιβάλλον είναι διαρκής και επίπονος, διότι δεν είναι το ίδιο αυτονόητο για όλους πως η περιβαλλο-

ντική διαχείριση είναι ανάγκη. Για πολλούς είναι μια περιττή πολυτέλεια.

Ποιο είναι το όραμά σας για το μέλλον της διαχείρισης αποβλήτων στον ελληνικό τουρισμό; Ποιες νομοθετικές ή άλλες αλλαγές θα θέλατε να δείτε να συμβαίνουν για να επιταχυνθεί η μετάβαση σε ένα πιο βιώσιμο μοντέλο;

Το όραμά μας είναι σαφές: να αναγνωριστεί η Ελλάδα παγκοσμίως ως ηγέτιδα στην διαχείριση αποβλήτων κι εν γένει στη βιωσιμότητα του τουρισμού, και όχι μόνον. Θα ήθελα να δω πιστοποίηση «Zero Waste» σε κάθε ξενοδοχείο της χώρας, σε κάθε εστιατόριο, σε κάθε catering. Και όχι, όπως τώρα, να πηγαίνω σε «ημερίδες βιωσιμότητας» και «πράσινες εκθέσεις» που έχουν έναν μόνον κάδο απορριμμάτων, κι όλα χύμα στη χωματερή. Προς αυτήν την κατεύθυνση, μερικές ενέργειες που οφείλει να κάνει το κράτος, σε κάθε του έκφανση, είναι οι εξής:

1. Να εφαρμόσει τους νόμους που ήδη έχουμε και να επιβάλλει πρόστιμα στους παραβάτες. Το προφανές δεν είναι αυτονόητο, όπως καλά ξέρουμε. Ένα παράδειγμα: τα ξενοδοχεία οφείλουν από το 2022 να μετράνε και να διαχειρίζονται τα βιοαπόβλητά τους. Οι Δήμοι οφείλουν να ελέγχουν και να επιβάλλουν κυρώσεις. Άλλο παράδειγμα: τα ξενοδοχεία οφείλουν από το 2015 να κάνουν δηλώσεις στο ΗΜΑ. Να πέσουν πρόστιμα από το Υπουργείο σε όσους δεν έχουν συμμορφωθεί. Με ευκολόγια μόνο, δουλειά δεν γίνεται.
2. Να σταματήσουν να περνάνε νέους νόμους για να μπαλώσουν τους παλιούς. Τώρα τελευταία, για παράδειγμα, πάνε να περάσουν νέο πλαίσιο για τα εργοστάσια καύσης. Παραδεχόμενοι, ουσιαστικά, πως οι νόμοι για την ανακύκλωση απέτυχαν. Είναι τραγικό! Η ReHORECA αποτελεί τρανή απόδειξη πως η ανακύκλωση μπο-

ρεί να λειτουργήσει στην εντέλεια.

3. Να συνειδητοποιήσουν πως χρειάζονται τα σωστά κίνητρα. Για παράδειγμα, λένε ότι από το 2026 θα εφαρμοστεί επιτέλους το σύστημα επιστροφής εγγύησης στις συσκευασίες, το Deposit Return System (DRS) που εφαρμόζεται εδώ και δεκαετίες σε άλλες χώρες. Ο καταναλωτής θα πληρώνει ένα ποσόν κατά την αγορά και αυτό θα του επιστρέφεται μόνον όταν το πάει στο κατάλληλο «σπιτάκι ανακύκλωσης» (θα τα έχετε δει κι εσείς στους δρόμους). Λοιπόν, θα κάνει διαφορά αν η εγγύηση είναι μόλις 0,10€ αντί για 0,30€ ή παραπάνω. Πρέπει να είναι ακριβό, ώστε να βγουν στους δρόμους στρατιές ολόκληρες και να μαζεύουν συσκευασίες.
4. Να θέσουν τον πολίτη προ των ευθυνών του. Αυτή τη στιγμή, η ευθύνη του πολίτη εξαντλείται στο να πληρώνει δημοτικά τέλη. Και θεωρεί ότι το κράτος είναι ο «σκουπιδιάρης» του, να του παίρνει τα απορρίμματα και να τα κάνει ό,τι νομίζει. Ε, όχι! Ο πολίτης που ξεδιαλέγει στο σπίτι τις συσκευασίες και τα πηγαίνει στο σπιτάκι ανακύκλωσης πρέπει να αμειφθεί, ενώ εκείνος που τα πετάει στα χωράφια πρέπει να τιμωρηθεί. Ρόλος του κράτους δεν είναι μόνον να εξυπηρετεί τον πολίτη, αλλά και να τον νοθεύει.
5. Να εκμεταλλευτούν στο έπακρο τα Συστήματα Εναλλακτικής Διαχείρισης. Όπως προείπα, δεν υπάρχουν «σκουπίδια». Είναι όλα υλικά. Πρώτες ύλες για εργοστάσια. Μόνον κάτι λίγα υπολείμματα μένουν. Πρέπει σταδιακά να απαλλαγούν οι Δήμοι και οι ΦοΔΣΑ (Φορείς Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων) από τη διαχείριση και να γίνουν φορείς ελέγχου και επιβολής προστίμων. Την διαχείριση να την κάνουν επιχειρήσεις. Χιλιάδες θέσεις εργασίας θα δημιουργηθούν στην κυκλική οικονομία.

